

Protokół nr 2
z posiedzenia Komisji ds. Polityki Senioralnej
Rady Miejskiej Wrocławia
z dnia 14 stycznia 2019 r.

BRM-DPP.0012.14.1.2019

Posiedzenie Komisji ds. Polityki Senioralnej Rady Miejskiej Wrocławia prowadziła Przewodnicząca Komisji Pani Agata Gwadera-Urlep.

Na ogólną liczbę 6 radnych, wszyscy radni byli obecni.

Lista obecności radnych stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Lista zaproszonych gości stanowi załącznik nr 2 do niniejszego protokołu.

I Przyjęcie porządku posiedzenia.

II Sytuacja organizacyjno-prawna w polityce senioralnej miasta Wrocławia.

Goście zaproszeni na posiedzenie komisji:

- **Pani Walentyna Wnuk** - Doradca Prezydenta Wrocławia ds. Seniorów,
- **Pan Bartłomiej Świerczewski** - Dyrektor Dep. Spraw Społecznych UMW.

III Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie:

1. zatwierdzenia planu kontroli Komisji Rewizyjnej na 2019 rok

IV Przygotowanie planu pracy Komisji na 2019 rok.

V Wolne wnioski.

Pani Agata Gwadera-Urlep Przewodnicząca Komisji ds. Polityki Senioralnej Rady Miejskiej Wrocławia przywitała zgromadzonych radnych oraz zaproszonych gości i otworzyła posiedzenie Komisji ds. Polityki Senioralnej.

Ad. I

Zatwierdzenie porządku posiedzenia.

Przewodnicząca Komisji odczytała porządek posiedzenia. Radni nie zgłosili uwag do porządku posiedzenia Komisji.

Ad. II

Sytuacja organizacyjno-prawna w polityce senioralnej miasta Wrocławia.

Przewodnicząca Komisji Pani Agata Gwadera-Urlep poprosiła o wprowadzenie radnych, a także zgromadzonych na posiedzeniu gości, w tematykę senioralną oraz przedstawienie najważniejszych potrzeb wrocławskich seniorów i jako pierwszej oddała głos **Pani Walentynie Wnuk Doradcy Prezydenta Wrocławia ds. Seniorów**. Zaproszona do wypowiedzi Pani Walentyna Wnuk na wstępie zaznaczyła, że demografowie informują, iż 25% ogólnej populacji w Polsce, to osoby w przedziale wiekowym 65+. Oznacza to, że aż ¼ ludności w Polsce to ludzie starsi. Mając na uwadze takie dane statystyczne Pani doktor przyznała, że z radością przyjęła informację o utworzeniu przy Radzie Miejskiej Wrocławia, Komisji ds. Polityki Senioralnej. Zmiana jakości życia ludzi starszych we Wrocławiu powinna być według Pani Walentyny Wnuk ważna dla Wrocławian. Dotyczy przecież naszych bliskich, a niedługo będzie dotyczyła nas samych. Pani doktor przypomniała radnym, że rok 2012 został ogłoszony „Rokiem aktywności osób starszych”. Wtedy zaczęto więcej mówić o polityce społecznej seniorów. Dzięki temu zaktywizowano we Wrocławiu stosunkowo dużo osób starszych. Są to samodzielni, mobilni i aktywni ludzie. Jednak do tej pory, nie zostały wystarczająco dobrze zdiagnozowane potrzeby osób 80+, które są samodzielne, ale poruszają się jedynie w obrębie swojego osiedla, czy nawet tylko w obrębie swojego mieszkania. Takie osoby także wymagają wsparcia, pomocy w terapii i aktywności. Wrocław to jedyne miasto, które powołało ponad 70 Klubów Seniora, i powstały one z inicjatywy samych seniorów. Kluby według Pani Walentyny Wnuk należy wzmocnić, gdyż potrzebują one przestrzeni, w której seniorzy będą mogli spotykać się częściej niż dotychczas. Najbardziej optymalnie byłoby, gdyby spotkania w Klubach Seniora mogły odbywać się codziennie. We Wrocławiu jest 48 osiedli. Starsi ludzie powinni się spotykać po wsparcie, po informację i po to przede wszystkim, by spotkać się z innym człowiekiem. Do Rynku seniorom jest za daleko, dlatego wolą swoje środowisko. Kluby będące więc fenomenem Wrocławia powinny być za wszelką cenę wzmocnione. Część z nich nieźle sobie poradziła bo zagnieździły się w szkołach, w bibliotekach, domach kultury, czy klubach osiedlowych. Większość jednak ma się bardzo marnie. Dla nich rozpisany jest grant i tytułem tego konkursu, kluby seniora, które występują o niego, otrzymują dofinansowanie. Finanse można więc pozyskać, zdecydowanie gorzej jest z lokalem. Zdaniem Pani doktor dużą niedogodnością dla klubów seniora jest to, iż korzystanie z przyznanych finansów musi odbywać się przez księgowość rad osiedli, gdyż kluby nie mają osobowości prawnej i nie mogą samodzielnie rozliczać grantów z Miastem. Jest to kolejny problem jakiemu klub

seniorów muszą stawić czoła. Są jednak takie rady osiedli, które klubom seniora pomagają i nawet dokładają swoje środki, finansując np. chór, czy pomagając w zakupie strojów. Jest dziesięć Uniwersytetów Trzeciego Wieku, które Pani Walentyna Wnuk osobiście powoływała w strukturach dziesięciu Wyższych Uczelni. Uniwersytety też mają rozpisany grant i każdy uniwersytet może pozyskać pieniądze. Mówiąc o potrzebach seniorów niezwykle ważne według Pani doktor jest wyznaczenie kierunków działania. Główne kierunki to: uczestnictwo ludzi starszych w życiu publicznym, aktywność społeczna i kulturalna, człowiek starszy w rodzinie, ochrona zdrowia osób starszych, zaspakajanie potrzeb opiekuńczych, kultura fizyczna i sport dla wszystkich, zatrudnianie osób starszych, bezpieczeństwo społeczne i finansowe, uczestnictwo w rynku dóbr i usług konsumpcyjnych (tzw. silver economy), planowanie przestrzenne, a potrzeby seniorów, mieszkalnictwo czyli mieszkania i środowisko zamieszkania osób starszych. Polski Rząd zaproponował trzy strategie: bezpieczeństwo, uczestnictwo i solidarność.

Naukowcy pracujący na uczelniach i zajmujący się tematyką senioralną wyznaczają siedem obszarów polityki senioralnej. Są to: zdrowie, opieka, bezpieczeństwo ekonomiczne, edukacja, organizacja czasu wolnego, mieszkalnictwo, bezpieczeństwo w środowisku.

Według Pani Walentyny Wnuk jednym z ważniejszych obszarów jest edukacja „do starości i dla starości”. Należy zmienić mentalność i myślenie, gdyż wciąż pokutują stereotypy. Nie można traktować starości jako monolitu, nie wszyscy seniorzy są roszczeniowi, nie wszyscy są chorzy. Starość jest bardzo różnorodna. W literaturze mówi się o starości młodej, średniej i sędziwej. Dzięki zdobyczom medycyny i stylowi życia, współcześnie seniorzy w zdrowiu dożywają długich lat. We Wrocławiu jest dużo stulatków. Pani Walentyna uważa, że należy powtórzyć wystawę, która w 2008 roku odbyła się pt. „Wrocław dziękuje stulatkom”. Autor wielkoformatowych zdjęć to nestor Polskiej fotografii, Pan Stefan Arczyński. Wystawa była piękną edukacją społeczną. Przez dwa miesiące przed siedzibą Prezydenta wisiały kolorowe portrety, a obok nich biogram przedstawiający informacje o zasłużonych dla Wrocławia stulatkach. Wystawa cieszyła się ogromnym powodzeniem. Kolejnym pomysłem był konkurs na najstarszego pracownika we Wrocławiu. Pani Walentyna Wnuk jako przykład podała wrocławską kosmetyczkę seniorkę 90+, pracującą jeszcze szewc, krawiec i fryzjer. Warto pokazać potencjał tych ludzi, którzy pomimo wieku nadal pracują, prowadzą usługi m.in. dla seniorów i płacąc podatki tworzą dochód narodowy. Trochę szkoda, że z powodu braku funduszy, konkurs nie został zorganizowany. Jest jednak bardzo dużo aspektów, które dotyczą polityki senioralnej i bardzo dobrze stało się, że przy Radzie Miejskiej Wrocławia powołano Komisję ds. Polityki Senioralnej, gdyż dotychczas tematyka była rozproszona. Może dzięki powstaniu Komisji, będzie można połączyć dotychczasowe działania. Bardzo ważne jest zespolenie edukacji z udziałem seniorów

w kulturze, a także ochronę ich zdrowia. Nikt w rozproszeniu nie jest odpowiedzialny za działania lub brak działań. Pani Walentyna Wnuk jest przekonana, że teraz uda się zrobić coś dobrego dla wrocławskich seniorów. Ważne jest, żeby ruszyć chociażby z małą ilością spraw, ale zrobić to kompleksowo. Według Pani doktor wybór najważniejszych aspektów należy do radnych, jednak jednym z ważniejszych jest wspomniana już edukacja seniorów. Coraz więcej seniorów wybiera rozwojowy styl życia, tzn. styl życia, jako uczenie się. Żyjemy przecież w społeczeństwie wiedzy, społeczeństwie informatycznym. Następuje nie tylko zmiana pokoleniowa, ale zmienia się senior. Seniorzy są teraz dobrze wykształceni, sprawni, mobilni, z aspiracjami i potencjałem. Powinniśmy z tego potencjału korzystać. Przykład mogą stanowić Uniwersytety Trzeciego Wieku, gdzie wśród wykładowców nastąpiła reaktywacja zawodowa. Wykładowcami są lektorzy języków obcych i tłumacze, warsztaty komputerowe prowadzą informatycy, gimnastyki lecznicze prowadzą absolwentki fizjoterapii. Pani Walentyna Wnuk poinformowała radnych, że w środy we Wrocławskim Centrum Seniora pełni dyżur i przeprowadza wtedy rozmowy z seniorami. Dzięki tym rozmowom i spotkaniom z seniorami, w naturalny sposób dokonuje się swoista diagnoza, dzięki której Pani Walentyna Wnuk może określić problemy doskwierające osobom starszym mieszkającym we Wrocławiu. Najwięcej jest utyskiwania na służbę zdrowia, i według Pani doktor powinniśmy zmierzać do tego, aby można było dokonać bilansu zdrowia konkretnego seniora. Wiadomo jest, że przeciętny senior 65+, ma zdiagnozowane sześć chorób, a wraz z chorobami posiada sześć worków z lekami. Bywa, że przyjmowane leki powodują siódme schorzenie. Powszechnie znane jest zjawisko rejestracji na wizyty lekarskie po to tylko, aby porozmawiać z lekarzem. Dlatego według Pani doktor można zastanowić się nad tym, aby jedną z wizyt lekarskich zastąpić rozmową z psychologiem. Taka rozmowa pozwoli zdiagnozować stan psychiczny seniora, zaawansowanie w demencji, świadomość choroby i akceptację tej choroby. Seniorzy bywają tak często u lekarza ponieważ zdaniem Pani doktor, nie mają innego pomysłu na siebie. Trudno nie wspomnieć w tym miejscu o tym, że w tej sytuacji, niepotrzebnie, wydłużają się kolejki do specjalistów. Kolejny ważny wniosek płynący ze spotkań we Wrocławskim Centrum Seniora to samotność seniorów. Potwierdziły to badania wykonane przez Polsenior, które były wykonane w skali ogólnopolskiej 2 lata temu.

Pani Walentyna Wnuk zorganizowała jednodniową konferencję poświęconą temu złożonemu zagadnieniu, na której omawiano przyczyny samotności i sposoby jej pokonywania. Kolejny problem rozpoznany dzięki rozmowom przeprowadzonym w czasie dyżurów w Centrum Seniora, to mieszkalność i bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania. Temat był przez Panią Walentyne Wnuk podjęty w ramach akcji „Bezpieczny senior”, podczas której podjęto bardzo dobrą współpracę z policją. Realizacja programu organizowana jest przez policję w konwencji akademickiej

i łączy naukę samoobrony, z zajęciami na strzelnicy oraz pokazywaniem zagrożeń przedstawionych na poglądowych, krótkich filmach. Może poczucie samotności osób starszych byłoby mniejsze, a poczucie bezpieczeństwa wzrosłoby, gdybyśmy mieli wpływ na budowanie relacji seniorów z drugim człowiekiem. Zdaniem Pani Walentyny Wnuk seniorzy najbardziej potrzebują spotkań i rozmowy, a do tego potrzebne są miejsca dedykowane dla seniorów. Niezwykle cieszy więc inicjatywa powstania kolejnych DPS-ów, tych dziennego pobytu. Podsumowując swoją wypowiedź Pani Walentyna Wnuk jeszcze raz podkreśliła, że należy przede wszystkim wzmocnić kluby seniora, zatrudnić w nich animatorów i koordynatorów. Liderem mógłby być jeden z seniorów, który mógłby także zajmować się rozliczaniem finansów związanych z grantem. Takiemu liderowi przydałaby się pomoc młodszej osoby. Sukcesem byłoby wsparcie na początku chociażby kilku klubów seniora. Chodzi o to, aby ludzie wyszli z własnego mieszkania i poruszali się, chociażby w obrębie swojego osiedla. Do centrum miasta nie przyjedzie wielu seniorów, a na osiedlu łatwiej im się spotkać. W ramach klubów seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku prowadzona jest edukacja informatyczna. Warsztaty prowadzone są przez młodzież. Z obserwacji Pani doktor wynika, że dostęp do internetu dla wielu seniorów, stale jest marzeniem. Zdaniem Pani Walentyny Wnuk ta sytuacja na pewno będzie się zmieniać, ale póki co, powinna dobrze funkcjonować tradycyjna forma przekazywania informacji, a kanał informatyczny może być jej uzupełnieniem. Nie można ograniczać się do jednego sposobu, gdyż jest to wykluczeniem seniorów.

Przewodnicząca Komisji Pani Agata Gwadera-Urlep spytała jak według Pani doktor powinny przebiegać z różnych miejsc Wrocławia do Wrocławskiej Rady Seniorów, kanały informacyjne dotyczące seniorów?

Pani Walentyna Wnuk doradca Prezydenta Wrocławia ds. Seniorów odpowiadając na pytanie zaznaczyła, że Rada Seniora spotyka się co miesiąc. Dla seniorów Rada pełni dyżury, rozmawia z seniorami i im pomaga. Nie wiadomo jednak, czy informacja o pełnieniu przez Radę takich dyżurów dotarła do wszystkich seniorów. Według Pani doktor dużą rolę w przekazywaniu ważnych informacji pełni rada osiedla. Ważnym kanałem informacyjnym jest także pracownik socjalny i pielęgniarka środowiskowa. Wrocławskie Centrum Seniora nie jest w stanie wszystkiego skoordynować. Centrum przygotowuje informacje i ulotki, ale jeśli nie ma swoich agend przedłużających swoją pracę, to informacja do seniorów nie dociera. Rada osiedla jest najbliżej mieszkańców. Może warto zmobilizować radę do zacieśnienia współpracy z klubami seniorów. Wielu radom osiedlowym to się udaje. Należy pamiętać także o seniorach, których trudno zaktywizować, czyli wtedy niezbędne jest wsparcie dla seniora w miejscu jego zamieszkania.

Następnie **Przewodnicząca Komisji Pani Agata Gwadera-Urlep** oddając głos **Panu Bartłomiejowi Świerczewskiemu Dyrektorowi Departamentu Spraw**

Spółecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia, poprosiła o zarys informacji z zakresu polityki senioralnej Miasta.

Pan Bartłomiej Świerczewski poprosił o przygotowanie i przekazanie zakresów tematycznych, z których Komisja ds. Polityki Senioralnej chciałaby uzyskać konkretne informacje. Dzięki temu będzie można przygotować kompletną informację. Na dzisiaj temat polityki senioralnej jest tematem istniejącym w Strategii Miasta „Wrocław 2020-2030”, a także w programie Pana Prezydenta. To najważniejsze informacje, gdyż zawierają w sobie perspektywy, w ramach których należy funkcjonować i realizować zadania. Miasto ma świadomość tego, o czym Pani Profesor przed chwilą mówiła. Idzie „srebrne tsunami”, niedługo my także będziemy korzystać z programów senioralnych. Z czasem uwarunkowania będą się zmieniały, gdyż sami seniorzy będą się zmieniali. Na Pl. Dominikańskim funkcjonuje Wrocławskie Centrum Seniora, a przy Prezydencie Wrocławia jest Rada Senioralna. To są stałe elementy działań na rzecz seniorów, ale Miasto ma coraz więcej narzędzi. Ostatnio powstałe Taxi Senior, niedługo Pan Prezydent zadedykuje fundusze dla seniorów na różnego rodzaju przedsięwzięcia. Na bieżąco monitorowane są programy w kontekście grantów, środków przyznawanych poprzez organizacje pozarządowe na potrzeby seniorów, czy organizacji senioralnych. Dzieje się to wszystko w rozproszonej architekturze, ale przynajmniej na razie, musi to w taki sposób funkcjonować, chociażby ze względu na charakter. Jedne obiekty spełniają funkcje sportowe, a inne kulturalne, edukacyjne czy zdrowotne. Borykamy się i zapewne to trochę jeszcze potrwa, aby z przestrzeni wszystkich zalewających nas informacji wybrać te najistotniejsze dla danej interesującej nas kwestii. To nie jest łatwy problem do rozwiązania. Należy z całego natłoku wiedzy wybrać te właściwe do właściwego adresata. Samorządy osiedlowe to jeden z wielu kierunków, ale można się zastanowić nad innymi kanałami. W przestrzeni miejskiej pojawia się coraz więcej tablic informacyjnych, mamy możliwości docierania do seniorów także innymi kanałami. Na każdym osiedlu jest parafia, przychodnia i sklepy, w których seniorzy robią zakupy. Mamy także centra kultury, rady osiedla i organizacje pozarządowe i szkoły. Na każdym osiedlu powinny powstać przestrzenie, gdzie mogliby spotkać się wszyscy partnerzy i wymienić wiedzę z realizacji zadań na danym osiedlu i podjąć wspólne decyzje, aby zjednoczyć w swoich działaniach. Zapewne zapobiegłoby to powielaniu niektórych działań. Zarzewiem dzielenia się informacją są Centra Aktywności Lokalnej, o których mówi Pan Prezydent. Zapewne nie zawsze będzie to fizyczny budynek, gdyż budżet miasta nie udźwignie finansowo wybudowania na każdym osiedlu takiego centrum. Ważne więc jest to, by umiejętnie skorzystać z istniejącej już bazy. Trzeba w przemyślany sposób połączyć wszystkie źródła w jednym miejscu. Takie wyzwanie jesteśmy w stanie podjąć na najbliższe lata. Informacja na ten moment jest niezwykle istotna.

Przewodnicząca Komisji Pani Agata Gwadera-Urlep podziękowała gościom za przedstawienie ważnych zagadnień i przystąpiła do realizacji kolejnego punktu posiedzenia.

Ad. III

Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia planu kontroli Komisji Rewizyjnej na 2019 rok - **druk nr 37/19.**

Przewodnicząca Komisji Pani Agata Gwadera-Urlep zarządziła głosowanie nad przedłożonym projektem uchwały. Komisja po zapoznaniu się z przedłożonym projektem uchwały w sprawie zatwierdzenia planu kontroli na 2019 rok Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej Wrocławia - **druk nr 37/19, jednogłośnie pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.**

Ad. IV

Przygotowanie planu pracy Komisji na 2019 rok.

Pani Agata Gwadera-Urlep Przewodnicząca Komisji przedstawiła członkom Komisji zakres tematów, jakimi Komisja ds. Polityki Senioralnej powinna się zająć. Punkt 5 planu pracy Komisji zaproponowała radna Pani Marta Kozłowska, a punkt 13 zaproponował radny Pan Michał Piechel.

Plan pracy Komisji ds. Polityki Senioralnej na 2019 rok:

1. Opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej Wrocławia związanych z tematyką merytoryczną Komisji.
2. Opiniowanie Sprawozdań i propozycji Prezydenta oraz jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia w zakresie merytorycznych prac Komisji.
3. Profilaktyka zdrowotna i zdrowie wrocławskich seniorów.
4. Opieka nad seniorem i wsparcie dla opiekunów seniora.
5. Bezpieczeństwo ekonomiczne seniorów, sposoby wsparcia, Dzielne Domy Pobytu Seniorów.
6. Edukacja społeczeństwa o starzeniu się – „o seniorach i do seniorów”.
7. Organizacja czasu wolnego dla seniora: połączenie sportu, rekreacji i kultury.
8. Mieszkalnictwo senioralne – programy pomocowe, współpraca z Departamentem Nieruchomości i Eksploatacji UMW i Departamentem Spraw Społecznych UMW
9. Bezpieczeństwo osób starszych – współpraca ze Strażą Miejską i Policją.
10. Aktywizacja zawodowa seniorów.
11. Współpraca Komisji ds. Polityki Senioralnej z Komisją Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji, Komisją Zdrowia i Bezpieczeństwa oraz Komisją Sportu i Rekreacji Rady Miejskiej Wrocławia.

12. Wyznaczenie kierunku prac i przygotowanie zagadnień na najbliższe pięć lat, dla nowopowołanej Komisji ds. Polityki Senioralnej. Działania pod hasłem – edukacja, opieka i zdrowy tryb życia.
13. Spotkania z przedstawicielami Wrocławskiej Rady Seniora, Klubów Seniora oraz Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

Przewodnicząca Komisji Pani Agata Gwadera-Urlep zarządziła głosowanie nad przedstawionymi propozycjami zagadnień.

Komisja jednogłośnie pozytywnie zaopiniowała plan pracy Komisji ds. Polityki Senioralnej na 2019 rok.

Ad. V

Wolne wnioski

Pani Agata Gwadera-Urlep Przewodnicząca Komisji poinformowała radnych, że posiedzenia Komisji ds. polityki Senioralnej będą się odbywać w poniedziałki sesyjne o godz. 13.30. Pani Przewodnicząca zaproponowała także, że w następnych latach VIII kadencji Rady Miejskiej Wrocławia, członkowie Komisji będą mogli zaplanować posiedzenia wyjazdowe w celu zapoznania się z praktykami innych miast w zakresie realizowania polityki senioralnej.

Na zakończenie **Pani Agata Gwadera-Urlep Przewodnicząca Komisji ds. Polityki Senioralnej** podziękowała radnych oraz zaproszonych gościom za przybycie i udział w posiedzeniu Komisji.

Na tym posiedzenie zakończono.

**Przewodnicząca
Komisji Sportu i Rekreacji**

Agata Gwadera-Urlep

Protokół sporządziła:

Grażyna Ferensowicz